

Notat om vandkorridor mellem Nørresø og Hald Sø

Baggrund

Økonomi- og erhvervsudvalget besluttede den 15. april 2015 at:

- Forvaltningen udarbejder et notat, der skitserer, hvordan der kan laves en 'sø-korridor' fra Nørresø til Hald Sø, idet initiativgruppen bag projektet bidrager med inspiration.
- Notatet skal endvidere indeholde et bud på, hvilke evt. udfordringer og problemstillinger et sådant projekt kan indeholde i forhold til bl.a. trafikale forhold samt natur og miljø.
- Notatet skal være færdigt inden udgangen af juni, således at det danner grundlag for en beslutning om at indgå en aftale med et privat rådgivningsfirma omkring en natura forundersøgelse.

Proces

Forvaltningen har holdt et indledende møde med initiativgruppen, som her fremlagde ideen samt det materiale konsulentfirmaet Orbicon har lavet til gruppen.

Forvaltningen gennemgik på den baggrund det eksisterende materiale om den skitserede løsning. I forvaltningens vurdering har indgået alternative muligheder i snæver tilknytning til skitseforslaget, mens eventuelle andre potentielle forbindelsesmuligheder af tidsmæssige årsager ikke blev undersøgt.

På et 2. møde med initiativgruppen blev forvaltningens udkast til dette notat gennemgået og diskuteret.

Forvaltningen har derpå udarbejdet det foreliggende notat, hvor der nederst fremgår en vurdering af de økonomiske forhold.

Udfordringer og problemstillinger

En foreløbig skitse til realisering af projektet fremgår af nedenstående kortudsnit (side 7) samt bilag 1 og 2.

Forvaltningen har gennemgået skitseforslaget og vurderet udfordringer i regel- og lovgrundlag samt lavet en umiddelbar vurdering af øvrige udfordringer i projektet. Disse udfordringer og problemstillinger er oplyst nedenfor med en kort umiddelbar vurdering for hver.

Udfordringerne er kategoriseret på skala 1-5. 1 betyder lille udfordring, som skal håndteres men ikke vurderes i sig selv at kunne hindre projektet. 3 betyder betydelig udfordring, men kun med moderat risiko for at hindre projektet. 5 betyder stor udfordring med stor sandsynlighed for at kunne hindre projektet.

Der er taget udgangspunkt i skitseforslaget, men ved et eventuel andet forløb vurderes mange af udfordringerne at være de samme eller sammenlignelige.

Tekniske udfordringer

Projektet er vurderet ud fra nuværende forhold, idet der ikke er forudsat hensyntagen til eventuelle fremtidige motorvejsanlæg.

- Mellem Søndersø og Søndre Mose skal Søndersøvej samt cykelstien Nørreåstien på det gamle jernbanespor krydses. For Søndersøvej er der tale om en mindre vej, som ligger ret lavt i terræn, hvor det vurderes muligt med etablering af en vejbro hen over den nye kanal fra Søndersø til Søndre Mose. Nørreåstien er etableret på dæmning, og der skal derfor laves en underføring. Teknisk set er disse anlæg mindre udfordringer, men vil naturligvis forøge omkostningerne til vandkorridorprojektet.

- o Kategori 1-2 grundet økonomien.

- Mellem Søndre Mose og Vintmølle Sø skal Gl. Århusvej, jernbanen og Århusvej (26) krydses med underføringer. Desuden skal Vejlevej (A13) krydses mellem Vedsø og Hald Sø ved Non Mølleå. Disse krydsninger af veje og jernbane er relativt store udfordringer. De er dog klart teknisk mulige, men vil betyde større og relativt omkostningsfulde anlægsarbejder.
 - o Underføring af jernbanen vil højst sandsynligt kræve standsning af al togtrafik i minimum 2 dage på grund af banens lille tolerance for forskydning af sporene. Kategori 2-3 grundet økonomien.
- For vejunderføringerne vurderes det ikke realistisk at standse trafikken. Derfor skal anlægsarbejdet udføres på en sådan måde, at trafikken på vejene kan fortsætte. Dette er muligt teknisk set, men vil særligt for Århusvej (26) og Vejlevej (A13) være fordyrende for projektet.
 - o Kategori 2-3 grundet økonomien.
- Projektet vil desuden indebære, at der skal graves kanaler mellem de eksisterende søer, samt at flere søer/moser uddybes. På grund af forskelle i vandstanden i de eksisterende søer kræver projektet også bygning af et slusesystem – i skitseforslaget 3 sluser. Etableres der ikke sluser, vil det på grund af den relativt lave vandføring mellem søerne, være nødvendigt at etablere nogenlunde ensartet højde af vandspejl i søerne for at skabe sejlbare passage. Konsekvensen vil være en meget betydelig sænkning af Nørre og Sønder Sø's vandspejl (ca. 2 m) samt hævnings af Vintmølle Sø (ca. 0,5 m) og Vedsø (ca. 2,25 m). Dette vil betyde en væsentlig reduktion i Viborg Søernes vandflade samt oversvømmelse af store arealer rundt om især Vedsø. Desuden vil der skulle bygges en dæmning ved udløbet af Vedsø. Ud over de gener for bebyggelse, tekniske anlæg og lodsejere, som vandspejlsændringer vil afstedkomme, vurderes det ikke, at der kan gives tilladelse i forhold til dels Naturbeskyttelsesloven dels Lov om vandplanlægning til væsentlige vandspejlsændringer – se redegørelse nedenfor om respektive love.
 - o Bygning af kanaler og sluser er teknisk set muligt og vurderes i sig selv som en mindre udfordring – kategori 1-2.

Naturbeskyttelsesloven

I forhold til Naturbeskyttelsesloven belyses flere og forskellige problemstillinger. Kommunen er myndighed for alle nedenstående emner under Naturbeskyttelsesloven, hvis ikke andet er anført. Først beskrives de konkrete beskyttelsesmæssige forhold, opdelt i delstrækninger, efterfulgt af nogle generelle forhold til sidst.

Projektskitsens tracé er opdelt i følgende delstrækninger: Søndre Mose og tilhørende søer, Vintmølle Sø, Vintmølle Å, Vedsø, Non Mølle Å og Hald Sø.

- Søndre Mose og tilhørende søer: Hvis mosen og søerne ikke benyttes til gennemsejling, men der modsat det skitseret i projektet arbejdes på en gravet kanal uden om Søndre Mose og søerne samt de tilknyttede beskyttede naturtyper, vurderes foranstaltningerne i forhold til naturbeskyttelsesloven at være af væsentlig mindre karakter. Umiddelbart vurderes det dog ikke muligt at finde en linjeføring, som helt undgår beskyttede naturtyper.

Sejlads gennem mosen og søerne vil kræve en uddybning/gravning, da disse er meget lave. Omfanget af foranstaltningernes størrelse kan ikke vurderes præcist på det foreliggende grundlag, men umiddelbart vurderes det, at naturtilstanden vil kunne forrykkes ved uddybning af søer/moser. Uddybning/udgravning vurderes derfor at påvirke naturtilstanden væsentligt i de beskyttede naturtyper (mose/søer).

På den baggrund vurderes det, at uddybning/udgravning vil være en ændring af et sådant omfang, at en dispensation ikke vil være i overensstemmelse med den hidtidige administrationspraksis på området. Desuden vurderes det, at der i forhold til lovgrundlaget vil skulle argumenteres med såkaldt særlige omstændigheder for at en dispensation vil kunne meddeles.

Natur- og Miljøklagenævnet har lagt en praksis, hvor det ikke er nok, at der er påvist en væsentlig økonomisk eller rekreativ interesse. Det er kun ved væsentlige samfundsmæssige forhold (f.eks. anlæg af motorvej/jernbaner eller udbygning af regionshospital), at der kan opnås dispensation, hvor der typisk stilles vilkår om etablering af erstatningsnatur.

- o Under forudsætning af, at der ikke graves i søerne og moserne vurderes udfordringen som moderat – kategori 2-3.
 - o Under forudsætning af at søernes og moserne vandspejl bevares vurderes udfordringen som kategori 3-4.
 - o Hvis vandspejlet ændres og/eller der foretages en uddybning/udgravning vil udfordringen være større, da såvel søen som omkringliggende moser påvirkes yderligere – kategori 4-5.
- Vintmølle Sø: Sejlads gennem Vintmølle Sø kan kræve uddybning, hvis søen ikke er dyb nok. En uddybning vil alt efter metode og omfang kunne påvirke søen væsentligt, se redegørelsen under Søndre Mose og tilhørende søer for en uddybning af konsekvenserne heraf.
 - o Under forudsætning af, at søens vandspejl bevares og foranstaltningerne er af mindre omfang vurderes udfordringen moderat – kategori 2-3.
 - o Hvis vandspejlet ændres og/eller der foretages en uddybning/udgravning vil udfordringen være større, da såvel søen som omkringliggende moser påvirkes yderligere – kategori 4-5.
- Vintmølle Å: Hvis åens forløb ikke benyttes, men der som skitseret i projektet graves en kanal på arealet vest for Vintmølle Å, graves der på hele strækningen i en beskyttet mose.

Gravning af en kanal vurderes at ville påvirke naturtilstanden væsentligt i den beskyttede mose, se redegørelsen under Søndre Mose og tilhørende søer for en uddybning af konsekvenserne heraf.

Hvis Vintmølle Å benyttes eller tilstødende arealer, som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser, vil foranstaltningerne i forhold til naturbeskyttelseslovens være af væsentlig mindre indgribende karakter. Mulige tilstødende arealer, som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser, ligger dog højere i terræn, hvorved en eventuel kanal vil skulle graves relativt dybt ned i terrænet med deraf følgende konsekvenser for økonomi og visuelt udtryk i både landskab og for de sejlene.

- o Hvis en kanal føres igennem moserne vurderes problemstillingen stor – kategori 4-5.
 - o Hvis Vintmølle Å benyttes vurderes problemstillingen i forhold til Naturbeskyttelsesloven væsentlig – kategori 3-4, dog afhængig af om åen skal graves bredere og dermed påvirker den beskyttede mose.
 - o Hvis der findes en løsning med en kanal uden for beskyttet natur vurderes problemstillingen moderat – kategori 2-3 – dog under forudsætning af, at hovedstrømmen af vand fortsat løber i Vintmølle Å.
- Vedsø: Sejlads gennem Vedsø kan kræve uddybning. En uddybning vil alt efter metode og omfang kunne påvirke søen væsentligt – se redegørelsen under Søndre Mose og tilhørende søer for en uddybning af konsekvenserne heraf.
 - o Under forudsætning af, at søens vandspejl bevares og foranstaltningerne er af mindre omfang vurderes udfordringen moderat – kategori 2-3.

- o Hvis vandspejlet ændres og/eller der foretages en uddybning/udgravning vil udfordringen være større, da såvel søen som omkringliggende moser påvirkes yderligere – kategori 4-5.
- Non Mølle Å: Hvis åens forløb ikke benyttes, men der som skitseret graves en kanal på arealet lige syd for Non Mølle Å, graves på store dele af strækningen i beskyttet mose, hede og overdrev. Strækningen mellem Hald Sø og Vejlevej er desuden en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 35. Det vurderes at ville påvirke naturtilstanden væsentligt i disse naturtyper at grave en ny kanal, se redegørelsen under Søndre Mose og tilhørende søer for en uddybning af konsekvenserne heraf. I Natura 2000 området er der desuden en helt særlig forpligtigelse, da de udpegede naturtyper skal opnå gunstig bevaringsstatus.

Hvis den beskyttede Non Mølle Å benyttes, må der jf. habitatbekendtgørelsen ikke ske en påvirkning af bevaringsstatus for udpegningsgrundlag i Natura 2000-område nr. 35, herunder naturtypen vandløb med vandplanter', som Non Mølleå er. Det er svært at se en mulighed for uddybning af åen, som ikke påvirker åens tilstand i negativ retning.

Hvis der kan findes et tracé, der ikke benytter arealer, som er beskyttede efter naturbeskyttelsesloven og/eller udpegningsgrundlag i Natura 2000-området, vil foranstaltningerne ikke være nær så væsentlige set i forhold til naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Dette forudsætter dog, at hovedstrømmen af vand fortsat løber i Non Mølle Å, så dyre- og planteliv i naturtypen vandløb med vandplanter ikke påvirkes negativt.

- o Hvis en kanal føres igennem beskyttede overdrev, moser og heder vurderes problemstillingen stor – kategori 4-5.
- o Hvis der graves eller på anden vis sker en negativ påvirkning af naturtyper, der er på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området, vurderes problemstillingen stor – kategori 5!
- o Hvis Non Mølle Å benyttes vurderes problemstillingen ligeledes stor (kategori 4-5), afhængig af om åen skal graves bredere og/eller dybere og dermed påvirker udpegningsgrundlaget i Natura 2000 (vandløb med vandplanter).
- o Hvis der laves en kanal uden for beskyttet natur vurderes problemstillingen betydelig (kategori 3) under forudsætning af, at hovedstrømmen af vand fortsat løber i Non Mølle Å.
- Hald Sø: Søen ligger i Natura 2000-område nr. 35 og vurderet som en sø-naturtype, der er en del af udpegningsgrundlaget. Der vil derfor ikke kunne gives dispensation til påvirkning af vandspejlet i Hald Sø. Hvis der skal graves i søen for at etablere sejlads, vurderes det at ville påvirke søen væsentligt, og det skal undersøges nærmere, hvad det vil betyde. Forstyrrelser med (motordrevne) både skal desuden undersøges nærmere i forhold til arter på udpegningsgrundlag som damflagermus og odder samt eventuelt fredede ynglefugle.

- o Problemstillingen vurderes som stor – kategori 4-5.

Generelle forhold i Naturbeskyttelsesloven: Der er i lovgivningen en særlig forpligtelse til at beskytte arter listet på bilag IV til habitatbekendtgørelsen samt fredede arter.

Det vurderes at gravning af kanaler i moser, heder og overdrev vil kunne påvirke bilag IV-arter. Desuden vil forstyrrelser i Hald Sø kunne påvirke bilag IV-arter som f.eks. flagermusarter.

- o Forhold vedr. bilag IV-arter vurderes som en stor problemstilling – kategori 4-5.

Traceet ligger endvidere delvist inden for sø- og åbeskyttelseslinjer, hvor der er forbud mod at ændre tilstanden. Formålet med bestemmelsen er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder og spredningsveje for planter og dyr.

Såfremt kanalerne kan udføres, så de bliver meget lidt synlige på afstand, vil der i forhold til værdifulde landskabselementer kunne argumenteres for en dispensation. Forhold vedr. levesteder og spredningsveje for planter og dyr håndteres overvejende i forbindelse med beskyttede naturtyper.

- o Forhold vedr. sø- og åbeskyttelseslinjer vurderes som en mindre udfordring – kategori 2.

Slutteligt ligger traceet nord for Hald Sø inden for Hald Sø Fredningen, og projektet forudsætter derfor en dispensation fra fredningsnævnet. Forvaltningen har ikke forelagt projektoplægget for fredningsnævnet, da nævnet som udgangspunkt kun tager stilling til konkret projekter/ansøgninger.

- o Udfordringens størrelse i forhold til fredningsnævnet er meget usikker – kan ligge i spændet fra kategori 2-5.

Lov om vandplanlægning/Miljømålsloven

Vandområdeplanerne udarbejdes med udgangspunkt i EU's vandrammedirektiv, og formålet med planerne er at sikre god tilstand i vores kystvande, vandløb, søer og grundvandet. Kommunen må i sin myndighedsudøvelse ikke give tilladelse/dispensation til aktiviteter, der er i strid med opfyldelse af vandplanernes målsætninger.

Der fastlægges konkrete miljømål for alle de enkelte overfladevandområder med henblik på at sikre eller forbedre vandområdets tilstand. Det generelle mål er, at alle målsatte vandområder skal opnå mindst god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

- Målsætningen for Viborg Søndersø, Søndre Mose, Vintmølle Sø, Vedsø og Hald Sø er "god tilstand". Kravværdierne til de enkelte søer kan, trods den samme målsætning, godt være forskellig som følge af, at søerne er kategoriseret som forskellige sø-typer.
- Målsætningen for de eksisterende vandløb mellem ovennævnte søer er ligeledes "god tilstand".

Vurdering: Vandplanernes målsætninger betyder, at der ikke kan gives tilladelse til ændringer, som vil betyde en forringelse af tilstanden i søerne eller vandløbene. En væsentlig ændring af vandstanden i søerne vurderes at ville betyde en forringelse af søernes tilstand og vil også påvirke de eksisterende vandløb negativt.

For søer er det relevant at vurdere evt. påvirkning i forhold til kemisk tilstand (vandkvalitet) og i forhold til økologisk tilstand (dyre- og planteliv). Da vandudskiftningen i vandkorridoren tænkes at foregå via sluser, antages vandudskiftningen ved sluserne at være beskeden i forhold til de berørte søers vandvolumen. På den baggrund vurderes, at projektet ikke vil påvirke søernes vandkvalitet væsentligt.

Etablering af en vandkorridor og deraf følgende transport/sejlads mellem søerne medfører risiko for, at dyre- og plantearter kan blive spredt mellem søerne. Eksempelvis kan den invasive art vandremusling, der for nylig er konstateret i Viborg søerne blive spredt til de øvrige søer, hvilket kan forringe søernes økologiske tilstand (dyre- og planteliv).

Umiddelbart berører skitsen for vandkorridoren ikke de eksisterende vandløb. På den baggrund vurderes, at en vandkorridor som skitseret ikke vil forringe tilstanden eller mindske muligheden for at opfylde miljømålet for de eksisterende vandløb mellem søerne. Hvis vandløbene derimod benyttes og derved uddybes og/eller gøres bredere, vurderes det at forringe tilstanden og mindske muligheden for at opfylde miljømålene. Regulering af bestående vandløb vil give store udfordringer i relation til etablering eller opretholdelse af faunapassage.

Det skal desuden bemærkes, at der i vandplanen for planperiode 1 indgår en indsats for at fjerne en spærring i Non Mølleå (opstemning fra nedlagt dambrug) ved udløbet af Hald Sø mod Vedsø. Indsatsen er ved at blive forundersøgt og dermed usikker, men den skitserede løsning indbefatter en omlægning af vandløbets forløb uden om opstemningen. Denne potentielle indsats giver mulighed for at sammentænke med vandkorridorprojektet snævert omkring opstemningen i Non Mølleå. Men det vil fortsat være nødvendigt at finde en løsning på udfordringerne fra opstemningen og videre til Vedsø.

- o Hvis der ændres på søerne vandstand eller de eksisterende vandløb reguleres vurderes problemstillingen stor – kategori 5.
- o Hvis søernes vandstand ikke påvirkes og de eksisterende vandløb ikke benyttes eller reguleres vurderes problemstillingen betydelig – kategori 3.

Vandløbsloven

- Regulering: Følgende forhold forudsætter at der gennemføres en reguleringssag efter vandløbsloven, hvor kommunen er myndighed:
 - o Anlæg af nye vandveje,
 - o Ændring af eksisterende vandløbsforhold,
 - o Ændring af vandspejl i søer,
 - o Etablering af sluser ol lign.

Kommunen er myndighed ved reguleringssager, men der er krav om erstatning til enhver, der lider tab ved en regulering

Projektet indebærer, at der flyttes vand over et vandskel (fra ét afstrømningsområde til et andet). Det vurderes, at der som udgangspunktet ikke kan gives tilladelse hertil efter vandløbsloven, når formålet ikke er afvanding. Forvaltningen er imidlertid ikke bekendt med afgørelse i tilsvarende sager, og praksis på området er derfor ukendt.

Ved flytning af vand fra Sønder sø/Sdr. Mose og videre til Vintmølle Sø og herfra til Vedsø vil man kunne flytte invasive arter som vandremuslingen til vandsystemer, hvor den endnu ikke er konstateret. Vandremuslingen er konstateret i Sønder sø, så der vil være en overhængende risiko for at sprede den til samtlige Vintmølle Sø, Vedsø og Hald Sø.

Ved afløbet af Vedsø ligger et dambrug, som bl.a. indvinder vand fra Vedsø. Projektet indebærer en risiko for, at sygdomme eller forureningshændelser i vandet fra Sønder sø/Søndre Mose flyttes over vandskellet til Vintmølle Sø og Vedsø. Det skal derfor afklares, om dambruget er erstatningsberettiget, såfremt sygdomme eller forurening rammer dambruget som følge af flytning af vand over vandskellet, samt hvem der i givet fald er erstatningspligtig.

- o Problemstilling vurderet som betydelig til stor – kategori 3-5.
- Sejlads: Som udgangspunkt, må der sejles på vandløb/søer efter vandløbslovens regler, hvis der er flere end en bredejer. Under dette regelsæt hører Sønder sø og Vedsø. Alt efter omfanget af sejladsen kan der være forhold i naturbeskyttelsesloven, det skal vurderes nærmere.

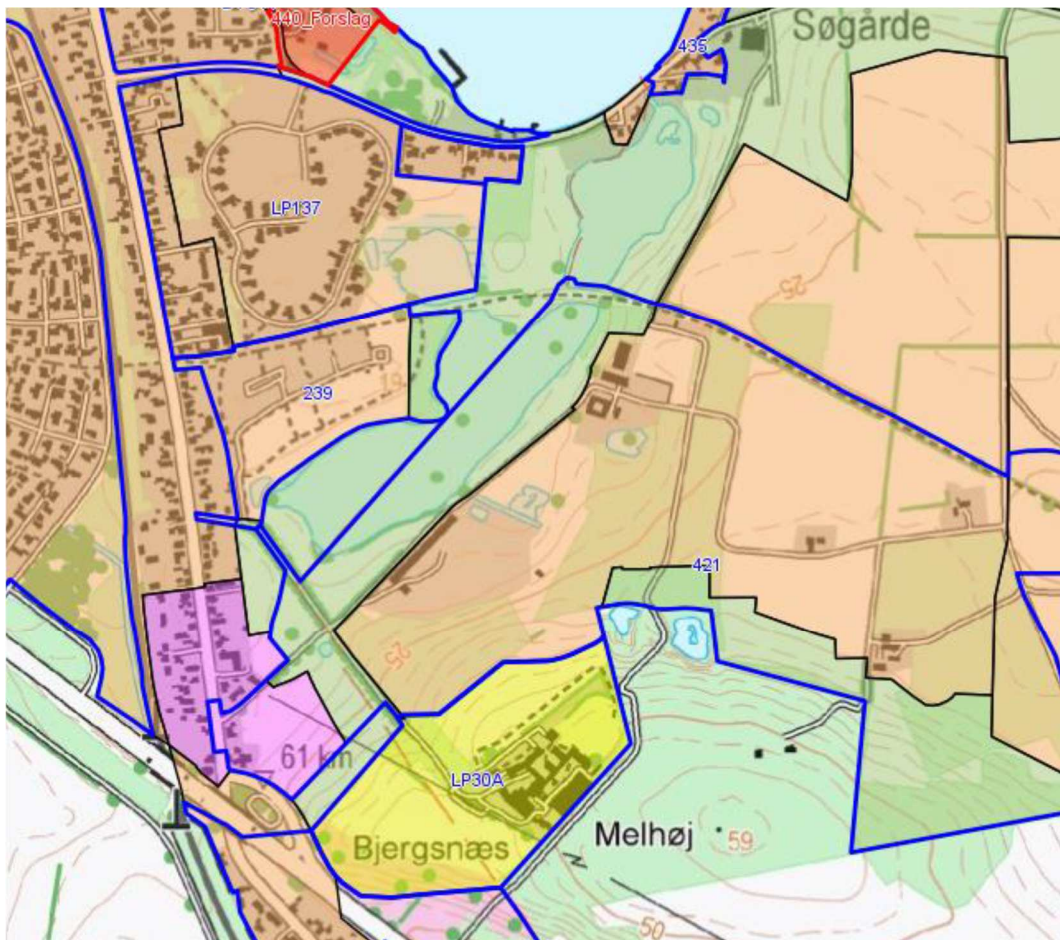
Vintmølle Sø, Hald Sø og Sdr. Mose er alle udmatrikulerede med særskilte ejere, og her kan man ikke med vandløbsloven tillade sejlads. Sejlads skal altså ske ved aftale med de enkelte ejere. Opnås der aftaler med ejerne om sejlads, kan der være forhold i naturbeskyttelsesloven, det skal vurderes nærmere.

- o Problemstilling vurderet som betydelig til stor – kategori 3-5.

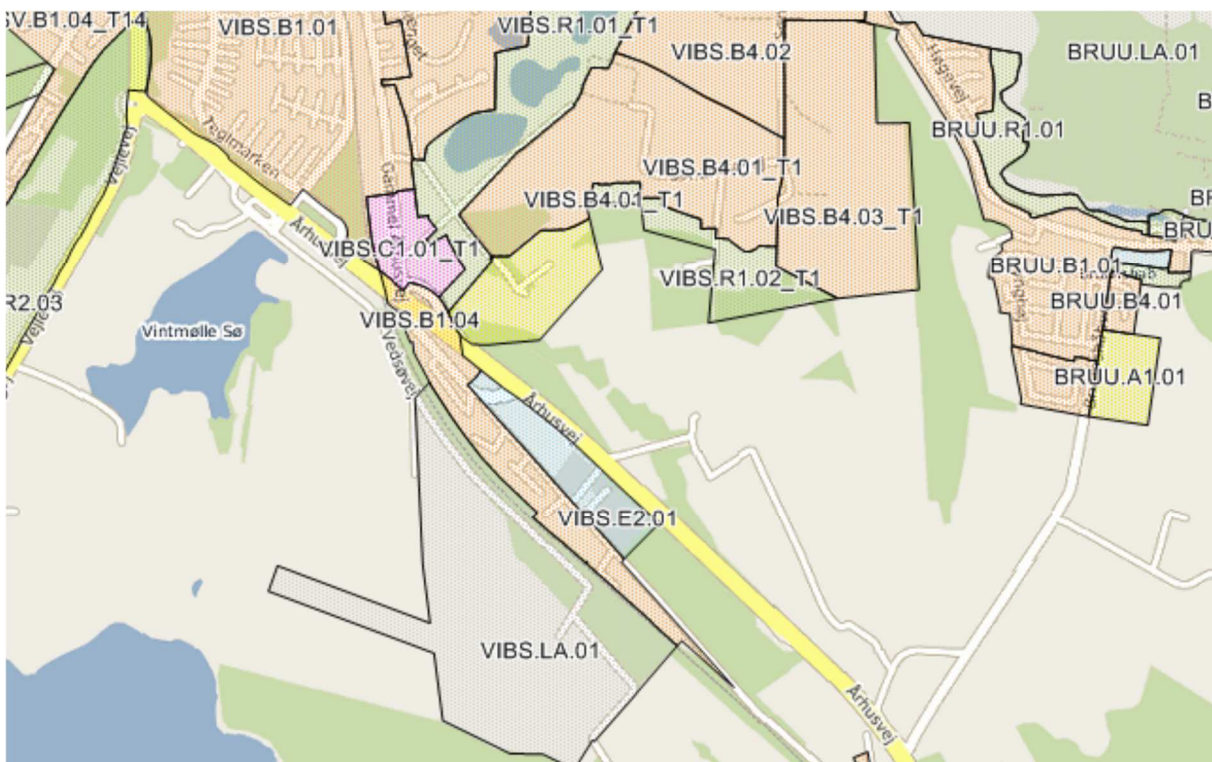
Planloven

Projektet vil også berøre dele af planloven, hvor kommunen også er myndighed. En eventuel "gravet" vandkorridor vil gennemskære områder tæt ved Sønder sø, der er udlagt til grønne områder, boligområder og centerformål i Kommuneplan 2013-2025.

Området er desuden delvist omfattet af lokalplan (LP 421 og LP 239).

Område VIBS.C1.01_T1 er i lokalplan 421 udlagt til centerformål. Området øst for er udlagt til grønt område og østligere til boligområde. Område VIBS.B1.04 vest for rute 26 er udlagt til boligområde. Området er fuldt udbygget. I Kommuneplan 2013-2025 er endvidere forberedt, at der på sigt vil blive byudviklet ved Vedsø, hvor der i dag er flyveplads.

I Kommuneplan 2013-2025 er området endvidere udlagt som naturområde, økologisk forbindelseslinje, værdifuldt landskab og geologisk interesseområde (hele området) og omkring Hald Sø og Hald Ege er udpeget værdifuldt kulturmiljø.

Inden for disse områder skal naturværdierne beskyttes. Indgreb i naturområder, der ændrer arealernes naturtilstand, tillades kun, hvis det samlede resultat bliver forbedrede levevilkår for det naturlige dyre- og planteliv.

Anlægsarbejder og byggeri tillades ikke i naturområder og økologiske forbindelseslinjer, hvis det indebærer en forringelse af de naturmæssige værdier, der ligger til grund for udpegningen, herunder forringer muligheden for at skabe nye eller udvide eksisterende økologiske forbindelseslinjer.

Anlægsarbejder eller byggeri, der isoleret set medfører forringelse af de værdier, som ligger til grund for udpegningen af økologiske forbindelseslinjer og naturområder, tillades kun undtagelsesvist, og kun hvis projektet også indebærer tiltag, der opvejer forringelsen. Tiltagene skal kunne forbedre levevilkårene for det naturlige dyre- og planteliv.

Projektet forudsætter desuden en landzonetilladelse (planlovens § 35). Kommunen er myndighed. En væsentlig del af projektet forløber inden for udpegningen værdifulde landskaber. Her må der ikke udføres anlægsarbejder, hvis det indebærer en forringelse af de landskabelige værdier. Såfremt der ved placering og udførelse af kanaler og sluseanlæg tages væsentlige hensyn til landskabet og anlæggene placeres dybt i terræn, vil der kunne argumenteres for en tilladelse.

Vurdering: Det vurderes, at der skal udarbejdes et tillæg til kommuneplanen, hvori anvendelsen til kanaler/grøn korridor fastlægges, idet hverken gældende kommuneplan eller lokalplaner giver mulighed for gravning af en vandkorridor på dele af strækningen mellem Søndersø og rute 26.

I kommuneplantillæg fastlægges anvendelsen til grønt område. På den øvrige del af strækningen er der ikke planmæssige hindringer for etablering af en vandkorridor, når hensynet til naturen kan tilgodeses jf. ovenfor. Men et kommuneplantillæg bør omfatte hele anlægget.

Det skal vurderes ved konkret projektforslag om projektet strider imod kommuneplanens retningslinjer for værdifuldt kulturmiljø og geologiske interesser. Det vurderes dog umiddelbart, at de geologiske interesser næppe vil blive påvirket ved en evt. vandkorridor i form af en kanal.

Med hensyn til kommuneplanens perspektivområde til byudvikling bør dette område kunne udvikles i overensstemmelse med et evt. kanalbyggeri, således at dette indgår i byudviklingen, når denne engang skal ske.

- o Samlet vurderes udfordringerne i planloven som moderate – kategori 2-3.

Bygningsreglementet

Slusekonstruktionerne vurderes at kræve en byggetilladelse – kommunen er myndighed. Når den fornødne dokumentation foreligger, kan der gives byggetilladelse.

- o Udfordringen vurderes at være lille – kategori 1.

Ekspropriation

Projektet løber over privat ejendom, og kræver derfor aftaler med hver enkelt lodsejer, herunder erstatning eller køb af arealer.

Det er forvaltningens generelle erfaring, at det kan være en stor udfordring at få aftaler med alle involverede lodsejere i forskellige projekter. Det afhænger dog altid af de konkrete forhold og ikke mindst lodsejernes syn på projektets effekt på deres ejendomme. Derfor er det meget svært at vurdere, hvor stor udfordringen med at lave frivillige aftaler vil blive for projekt vandkorridor mellem søerne.

Det er derfor undersøgt, hvilke muligheder der er for eventuel ekspropriation til realiseringen.

Der findes kun at være hjemmel til ekspropriation til realiseringen af projektet i Planloven under forudsætning af, at der udarbejdes en lokalplan.

Ud over at en række mere formelle krav skal være opfyldt for at kunne ekspropriere (i dette tilfælde skal der bl.a. være vedtaget en lokalplan), gælder det også, at en ekspropriation skal være rimelig. Formålet med ekspropriationen skal stå mål med de gener, ejeren påføres i den sammenhæng. Denne rimelighedsbetragtning kan selvsagt ikke sættes på formel, da den netop er en konkret vurdering.

Et formål med en ekspropriation der f.eks. går ud på at skaffe jord til byudvikling (nye bolig- og erhvervs-områder), veje (af hensyn til trafikafvikling og sikkerhed) o. lign. er generelt mere tungtvejende end et formål som det foreliggende, om end man i dette tilfælde også vil kunne argumentere med turistmæssige interesser.

I det omfang en ekspropriation vil være meget indgribende i forhold til private grundejere – f.eks. fordi herlighedsværdier går tabt, hvilket måske er sandsynligt i det pågældende område – skal man være forberedt på, at ekspropriation måske ikke er mulig.

En nærmere afklaring af ekspropriationsmulighederne forudsætter en nøjere beskrivelse af projektet og de gener, det vil påføre de relevante grundejere. Selv med en nøjere beskrivelse vil der ikke kunne gives et sikkert svar på spørgsmålet om ekspropriationsmuligheden. Der ses ikke at være afgørelser i sammenlignelige tilfælde.

- o Problemstillingen vurderes som stor – kategori 5.

Økonomi

Forvaltningen har vurderet de økonomiske forhold på baggrund af det overslag Orbicon har beskrevet i deres udkast til rådgivningsaftale. Heri er rådgivningen opdelt i 4 faser på grund af projektets kompleksitet, så processen kan stoppes undervejs, hvis der fremkommer elementer i de nærmere undersøgelser som gør, at projektet ikke vurderes at være realiserbart. De 4 faser gennemføres i takt med, at myndighedsforholdene afklares.

Faser	Aktivitet	Prisoverslag Honorar (kr.)
Fase 1	Ideprojekt	300.000
	Foreløbig Natura 2000 konsekvensvurdering	100.000
Fase 2	VVM anmeldelse, VVM screening m.v.	75.000
	Natura 2000 konsekvensvurdering	160.000
Fase 3	VVM-redegørelse, eksklusiv feltundersøgelser	500.000
	Teknisk forundersøgelse og detailprojekt	-
Fase 4	Udbud og anlæg	-

Prisoverslaget omfatter kun rådgivningshonorar ekskl. feltundersøgelse, ligesom teknisk forundersøgelse og detailprojekt i fase 3 og udbud og anlæg i fase 4 først aftales og prissættes efter fase 2 som tillægsaftaler.

Prisoverslaget forudsætter desuden, at kommunen varetager kontakt og dialog med lodsejere og andre relevante myndigheder samt kommunens egen myndighedsbehandling. Herudover forudsættes der levering af øvrige informationer som forskellige kortmateriale, naturregistreringer mv.

Ved realisering af det samlede projekt vurderes det at have en tidshorisont på ca. 3 år. I denne 3-årige periode er forvaltningens ressourceforbrug snævert tilknyttet projektet i form af ovenstående opgaver på det foreliggende grundlag opgjort til 1-1,25 årsværk.